

vergadering **C117 – BUI4**

zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden en Internationale Samenwerking

van 4 februari 2014

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de interesse van Albanië om toe te treden tot de Europese Unie - 422 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de kritiek van het Rekenhof ten aanzien van het Belgisch Commissariaat voor Internationale Expo's - 762 (2013-2014)	7
Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de relatie van Vlaanderen met Zuid-Afrika en de rol van Zuid-Afrika in de Nederlandse Taalunie - 795 (2013-2014)	11
Vraag om uitleg van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de kennis van het Nederlands bij de federale diplomatie - 868 (2013-2014)	15

■

Voorzitter: de heer Frank Creyelman

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de interesse van Albanië om toe te treden tot de Europese Unie - 422 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Albanië is al tien jaar zeer concreet geïnteresseerd in lidmaatschap van de Europese Unie. Het kwam tot een stabilisatie- en associatieovereenkomst. Albanië vroeg in april 2009 formeel het EU-lidmaatschap aan, in november 2010 adviseerde de Europese Commissie om Albanië nog niet de status van kandidaat-lidstaat te geven, en stelde een aantal voorwaarden.

De toetreding van Albanië, en de rest van de Westelijke Balkan, tot de EU zou overigens meermaals in EU-kringen omschreven zijn als een kwestie van tijd. Dat de toekomst van de Westelijke Balkan in de EU ligt, zou als evident worden aangenomen.

Minister-president, naar verluidt zou het toekennen van de officiële status van kandidaat-lidstaat aan Albanië zeer weldra op de EU-agenda komen. In welke mate is hierover overlegd met de Federale Regering? Herinner u de gang van zaken destijds met betrekking tot de toetreding van Bulgarije en Roemenië en de problematiek eruit voortvloeiend, die ook Vlaanderen zeker aanging en -gaat. Kan Vlaanderen – met die gang van zaken in het achterhoofd – nu assertief een mening uiten in verband met de problemen in Albanië, bijvoorbeeld inzake corruptie, georganiseerde misdaad en onafhankelijke rechtspraak?

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Ik sluit me aan bij de vraagstelling, die kan worden uitgebreid naar andere landen die ook in de wachtkamer zitten.

De eerste vraag is: bieden we aan landen als Albanië, maar ook Macedonië, Kosovo, Montenegro, Servië enzovoort, het perspectief om op termijn lid te worden van de EU, als ze dat willen? We merken nog altijd een sterke interesse bij die landen en hun bevolking. Het bieden van dat perspectief zet heel wat hervormingsprocessen in gang. Die kunnen de samenleving ten goede komen. De tweede vraag is: wanneer laten we die landen als volwaardig lid binnen? Er zijn natuurlijk de criteria van Kopenhagen waaraan ze moeten voldoen.

Het is een publiek geheim dat Roemenië en Bulgarije indertijd onder politieke druk wat sneller werden toegelaten dan eigenlijk misschien verstandig was. Ze konden ook sneller toetreden omdat ze in een grotere groep zaten. Die groep kon in zijn geheel toetreden. Twee landen hebben wat moeten wachten, maar men wou dat niet tot in de oneindigheid uitstellen. Dat is een politieke keuze geweest. Naar mijn aanvoelen zal men bij nieuwe toetredingen met meer zorgvuldigheid te werk gaan. Het lidmaatschap van Roemenië en Bulgarije is niet meteen een succesverhaal. Er is nog heel veel werk aan de winkel.

Naast deze discussie moeten we ons ook afvragen wat het alternatief is, als men dat perspectief niet biedt. Die situatie kan leiden tot chronische instabiliteit en een steeds verder afglijden. Ik denk aan Wit-Rusland en Moldavië. Kijk maar wat er nu in Oekraïne gebeurt.

Ik blijf voorstander van een toetredingsproces dat aan de kandidaten een perspectief biedt en tegelijk heel strenge criteria oplegt waaraan ze moeten tegemoetkomen alvorens er volgende stappen kunnen worden gezet. Dat is volgens mij voor de EU en voor de bevolking van die landen de meest realistische en meest wenselijke politiek is.

U hebt een interessante invalshoek aangehaald, mijnheer Reekmans. Hoe wordt het Belgische standpunt bepaald? Alleen maar door de Federale Regering? Is dit het standpunt zoals zo

vaak wordt gezegd van de federale overheid en van de gefedereerde entiteiten? Als de zesde staatshervorming het gewicht bij de deelstaten legt, moet dat ook op het vlak van buitenlands beleid tot uiting komen. Dan moeten de gefedereerde entiteiten het standpunt mee bepalen. De heer Penris is er nu niet, maar iedereen weet wat het begrip ‘gefedereerde entiteiten’ inhoudt. Vlaanderen en de andere deelstaten moeten minstens mee aan tafel zitten, de federale minister van Buitenlandse Zaken kan geen soloslim spelen en het standpunt bepalen voor het geheel.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: De landen van de Westelijke Balkan moeten een perspectief op toetreding krijgen. Dat is van belang voor de stabiliteit in de regio.

Dit is tweerichtingsverkeer. De toetredingslanden moeten goed voorbereid zijn. De EU-landen moeten voldoende in staat zijn om de nieuwe lidstaten op te nemen. We moeten hun de steun toezeggen om de uitdagingen die hun te wachten staan, het hoofd te kunnen bieden.

Als parlementsleden volgen we de problematiek op de voet. De heren Hendrickx, Van Overmeire en Roegiers zijn lid van het Comité van de Regio's. Wij geven jaarlijks advies over de uitbreidingsstrategie, onder meer over al deze Balkanlanden. Maandag zullen wij in de Commissie Externe Aangelegenheden een standpunt over die landen innemen. Als voorzitter volg ik de toestand in die landen op de voet op, en in juni volgt er nog een vergadering in Albanië.

Of de status van kandidaat-lidstaat wordt toegekend, wordt beslist op de bijeenkomst van de Raad van juli 2014. Het lijkt me erg belangrijk dat vooraleer de status van kandidaat-lidstaat wordt toegekend, die landen beantwoorden aan de politieke voorwaarden om onderhandelingen over het lidmaatschap van de EU op te starten. Maandag zullen wij in ons advies stellen dat op veel domeinen vooruitgang wordt geboekt. Er zijn vorig jaar goed georganiseerde verkiezingen gehouden. Er zijn ook afspraken tussen meerderheid en oppositie gemaakt om over een aantal domeinen onderhandelingen te beginnen. Dat is belangrijk.

Het comité blijft evenwel vinden dat er nog belangrijke manco's zijn aan het toezicht op de corruptiebestrijding. Wij zullen er in ons advies op aandringen om een coördinator aan te stellen die op de corruptiebestrijding toeziet. Hij moet een krachtig mandaat krijgen. Hij moet in staat worden gesteld om een evaluatie van de corruptiebestrijding te maken en hij moet ook kunnen optreden. Corruptie blijft een belangrijk probleem in het land.

De volksvertegenwoordigers van de regio's geven ons elk jaar een advies over de stand van zaken van de uitbreidingsstrategie, maar het is natuurlijk ook belangrijk dat het federale niveau met de regio's overlegt, zodat onze visie op de volgende raadszittingen aan bod komt.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, ik hoorde hier zeer wijze woorden van de eminente leden van deze commissie. Ik begrijp dat zij met dit probleem ook op andere fora bezig zijn. Wellicht is mij deze vraag voorgelegd om na te gaan of mijn antwoord verschilt van wat het Comité der Regio's en de Europese Raad daarover zeggen. Ik geef hier dus mijn antwoord.

Mevrouw De Vits wees er al op dat Albanië in juni 2013 verkiezingen heeft gehouden. Op 16 oktober 2013 publiceerde de Europese Commissie een voortgangsrapport. Er waren gegronde redenen om gereserveerd te staan tegenover de toekenning van het statuut van kandidaat-lidstaat aan Albanië. Tot voor kort was dat ook het officiële Belgische standpunt, zoals dat is overeengekomen na intra-Belgisch overleg op coördinatievergaderingen die zijn georganiseerd door de directie-generaal Europese Zaken en coördinatie van de FOD Buitenlandse Zaken.

In het voortgangsrapport over Albanië van 16 oktober 2013 stelt de Europese Commissie vast dat Albanië de nodige vooruitgang heeft geboekt. De Commissie beveelt aan om Albanië de status van kandidaat-lidstaat te verlenen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat Albanië blijft optreden tegen de georganiseerde misdaad en de corruptie, ook mevrouw De Vits verwees daar al naar.

Gelet op de voorwaarden in het voortgangsrapport en de aanbevelingen van de Europese Commissie zie ik vandaag geen redenen om Albanië niet het statuut van kandidaat-lidstaat toe te kennen. De toekenning van dat statuut is een belangrijk politiek signaal ter ondersteuning van de verdere noodzakelijke hervormingen in Albanië. Voor dat laatste is blijkbaar ook de heer Van Overmeire gevoelig. Voor de geloofwaardigheid van de EU en voor de stabiliteit van de regio is het belangrijk dat dit land, dat zich bereid toont om te hervormen, dit signaal krijgt. Zo krijgt het een Europees perspectief. Het verleden heeft bewezen dat het aanbieden van een voorwaardelijk perspectief op lidmaatschap voor de landen van de Westelijke Balkan via een associatie- of stabilisatieproces ertoe heeft geleid dat de landen in de regio het pad van de vrede en de democratie blijven bewandelen. De toetreding van Kroatië als 28e EU-lidstaat en het historische akkoord tussen Servië en Kosovo van april 2013 kunnen als voorbeelden dienen.

Dit standpunt ligt helemaal in de lijn van het Belgisch standpunt dat is ingenomen op de intra-federale DGE – de coördinatievergadering tussen de kabinetten en administraties van de verschillende overheidsniveaus – van 4 november 2013. De federale minister bevoegd voor de buitenlandse zaken heeft dit Belgisch standpunt ook naar voren gebracht op de vergadering van de Raad Algemene Zaken van 17 december 2013. Ter voorbereiding vond een DGE plaats waaraan ook onze diensten hebben deelgenomen. Op de zitting is beslist dat de raad in juni 2014 een beslissing zal nemen over de toekenning van het statuut van kandidaat-lidstaat aan Albanië, op voorwaarde dat het land voortgang boekt in het hervormingsproces. Een beslissing moet bovendien worden bekrachtigd door de Europese Raad.

Voor de duidelijkheid voeg ik daaraan nog toe dat het statuut van kandidaat-lidstaat geenszins automatisch leidt tot onderhandelingen over toetreding. Aansluitend bij het advies van de Commissie van 2010 moet Albanië, met het oog op de opening van de toetredingsonderhandelingen, voldoende essentiële prioriteiten realiseren. Daar zal Vlaanderen ook over waken. Die essentiële prioriteiten zijn de volgende. Een: uitvoering blijven geven aan de hervorming van het openbaar bestuur teneinde de overheidsdiensten professioneler te maken en te depolitiseren. Twee: verdere maatregelen nemen om de onafhankelijkheid, efficiëntie en verantwoordingsplicht van de gerechtelijke instanties te versterken. Drie: nog meer resolute inspanningen leveren bij de bestrijding van corruptie, onder meer door sterke resultaten te boeken bij proactief onderzoek, vervolging en veroordeling. Vier: nog meer resolute inspanningen leveren bij de bestrijding van de georganiseerde misdaad, onder meer door sterke resultaten te boeken bij proactieve onderzoeken, vervolgingen en veroordelingen. Vijf: doeltreffende maatregelen nemen om de mensenrechten te beschermen, met name ten aanzien van de Roma, een antidiscriminatiebeleid ten uitvoer leggen, alsook uitvoering geven aan eigendomsrechten.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Wat ik vooral wou weten, was welk overleg er is geweest en wat daar is besproken. U hebt daar een duidelijk antwoord op gegeven, minister-president, waarvoor dank.

Vanuit Vlaams oogpunt zitten wij toch met een heel andere problematiek die op ons af kan komen dan bijvoorbeeld Wallonië. Brussel en Vlaanderen hebben veel meer mensen uit Albanië in ons midden, net zoals dat het geval was bij Bulgarije en Roemenië, vooral vanaf het moment dat de grenzen opengingen. Wat is daar de visie van Vlaanderen? We moeten

daar immers ook rekening mee houden, op het moment dat het land lid wordt van de Europese Unie.

Wij kennen vandaag nog altijd niet de juiste impact van het verhaal van de twee recent toetgetreden landen. Heeft de Vlaamse Regering dat bekeken vanuit haar buitenlands beleid en vanuit haar migratiebeleid? U verwees zelf terecht naar de Romaproblematiek. Het is een open vraag, minister-president. Ik heb daar zelf geen zicht op. Ik wil gewoon weten hoever we daarmee staan.

Op het ogenblik dat zij lid zullen worden, zijn wij als deelstaat, meer dan Wallonië en Brussel, diegene die een aantrekkingskracht hebben op die nieuwe lidstaat. Dat blijkt ook als je vandaag naar de populatie van Albanezen in België kijkt. Het merendeel zit in Vlaanderen, een minderheid in Wallonië. Is daar al over nagedacht? Welke stappen worden daartoe gezet?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: De status van kandidaat-lidstaat toegekend krijgen, betekent inderdaad nog niet dat je lid bent. Dat kan zeer veel jaren duren. Kijk maar naar wat met Turkije gebeurt. Toetreding is dus nog niet voor morgen.

Lidmaatschap houdt uiteraard in dat er dan vrijheid van verkeer van arbeidskrachten is. Op basis van de eerste gegevens over de toetreding van Bulgarije en Roemenië zegt men mij dat het openstellen van de grenzen niet geleid heeft tot meer aanwezigheid van Bulgaren en Roemenen dan voordien. We moeten er dus mee opletten om te zeggen dat zich hier als gevolg van de vrijheid van verkeer van arbeidskrachten plots zeer grote problemen zouden voordoen op het vlak van migratie.

De heer Peter Reekmans: Ik heb dat niet gezegd, mevrouw De Vits. Het was een vraag.

Mevrouw Mia De Vits: U vroeg het, en ik denk dat het voor Albanië op dezelfde manier zal gebeuren.

Wat de situatie van de Roma betreft, vind ik dat er in Albanië een zeer grote vooruitgang is. Ik zou graag zien dat landen als Italië, waar je op tv bepaalde zaken ziet over de behandeling van Roma, even ver zouden staan als wat men momenteel in Albanië doet. Daar is een nationale strategie opgezet voor betere levensomstandigheden voor de Roma. Als er betere levensomstandigheden zijn voor de bevolking ter plaatse, is die bevolking ook veel minder geneigd om naar andere landen van de Europese Unie te gaan.

Het is geen gemakkelijke opdracht, maar daar moeten we wel toe komen: dat in die landen waar die bevolkingsgroepen aanwezig zijn, strategieën worden uitgewerkt voor de integratie van de Roma.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: De hamvraag is natuurlijk: bied je dat perspectief of bied je dat perspectief niet? En dan moet er nog een gigantisch traject worden afgelegd. U verwees zelf al naar Turkije, minister-president. Niets garandeert zelfs dat dat traject uiteindelijk gefinaliseerd wordt in een volwaardig lidmaatschap, als op een bepaald moment bijvoorbeeld de wil wegvalt om nog veel inspanningen te doen.

Je hoeft ook geen volwaardig lidmaatschap te hebben om een immigratiebeweging op gang te zien komen. Als er nu al grote Albanese gemeenschappen zijn, al dan niet Roma, hebben die in elk geval niet gewacht op het volwaardige lidmaatschap. Er zijn heel veel andere kanalen dan het vrije verkeer van goederen in het kader van de EU om uiteindelijk in West-Europa terecht te komen.

Ik wil dat ook wel wat nuanceren, zonder het te onderschatten. Bulgarije en Roemenië, dat zijn, uit het hoofd, ongeveer 30 miljoen mensen. Albanië is 2 à 3 miljoen mensen, dat is een andere grootteorde. Je hebt natuurlijk ook wel een ander publiek. Iedereen kent de

problematiek van sommige Albanese bendes enzovoort. Dat heeft ook te maken met de geschiedenis van het land.

Mijn grootste zorg is de capaciteit van het land om aan te haken en die hervormingen te realiseren. Het is niet omdat je middelen ter beschikking stelt, dat men ter plaatse ook de capaciteit en de mensen heeft om die middelen goed te besteden. Het is een kwestie van 'rule of law', een kwestie van administratie, onafhankelijke rechtbanken, corruptiebestrijding. Daar ligt de grote uitdaging. Ik heb maar een keer de kans gehad het land te bezoeken, maar ik denk dat ze nog een gigantische weg hebben af te leggen en dat het volwaardige lidmaatschap niet voor de komende tien, vijftien of twintig jaar zal zijn. Dat is mijn inschatting.

Minister-president, ik wil vragen dat we vanuit Vlaanderen bewaken dat het spel eerlijk wordt gespeeld, en dat, als er een tracé wordt uitgetekend, men maar stappen zet wanneer er aan alle voorwaarden is voldaan. Dat is absoluut noodzakelijk om het draagvlak voor het uitbreidingsproces bij de bevolking overeind te houden. Als er nog wat Bulgaren en Roemenen bijkomen, vrees ik dat dat draagvlak zal wegvallen en dat we uiteindelijk een soort Europese Unie krijgen, waar we misschien wel criteria voor opstellen, maar waaraan niet iedereen zich hoeft te houden. Dan zitten we op een hellend vlak. Het zou jammer zijn dat dat zou gebeuren. Dat het perspectief moet worden geboden aan Albanië, Montenegro, Kosovo en Macedonië, daar ben ik voor, want ik zie geen alternatief, behalve chronische instabiliteit die ook voor ons – als je bezorgd bent over migratie – een grotere bedreiging vormt dan het integratieproces op lange termijn.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Het gaat ten eerste over de status van kandidaat-lidstaten. Er zijn rapporten over en daarover heb ik toelichting gegeven. Een positief antwoord is aan een aantal voorwaarden verbonden, ook dat heb ik toegelicht.

Ik ben het ermee eens dat, als die status wordt verleend, men nog niet automatisch lid is. Waarschijnlijk vloeit er nog veel water en energie naar de zee, vooraleer dat is gebeurd. Ik beschik niet over cijfermateriaal, maar ik kan navragen of ik daar de hand op kan leggen. Dan bezorg ik u graag die informatie over Bulgarije en de landen die hier werden aangehaald.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de kritiek van het Rekenhof ten aanzien van het Belgisch Commissariaat voor Internationale Expo's - 762 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: In februari laatstleden stelde ik een vraag om uitleg naar aanleiding van het 169e blunderboek van het Rekenhof, waarin een tiental punten van kritiek werden geformuleerd ten aanzien van alles wat er gebeurde inzake het Belgische paviljoen op de wereldexpo in Shanghai. Het bleek onmogelijk voor het Rekenhof om de financiën van het paviljoen te controleren doordat de van toepassing zijnde reguleringen en boekhoudkundige principes niet werden gerespecteerd.

Minister-president, u antwoordde in deze commissie dat u hoopte dat de bevoegde administratie lessen zou trekken uit het rapport. U gaf ook aan dat de FOD Economie het eens was met enkele van de aanbevelingen en dat er stappen zouden worden ondernomen om daaraan tegemoet te komen. Er zou moeten worden overgegaan tot het opzetten van een betere interne organisatie en een meer performante structuur. Er zou ook worden voorzien in een centraal klasmentssysteem. Inzake de forfaitaire vergoedingen zou er worden bekeken

welke fiscaal moeten worden geregulariseerd. Ten slotte werd een gesprek met de federale minister van Economie over het juridisch kader voor de expo's in het vooruitzicht gesteld.

Minister-president, u beloofde zelf de bevoegde federale minister over de zaak aan te spreken gezien de bijdrage van Vlaanderen tot de financiering van de expo's. Indertijd zijn we niet betrokken geweest bij de oprichting, maar als er zo'n expo is, mogen we wel mee betalen. Dus zijn we toch een betrokken partner.

U stelde toen dat een verdere samenwerking met het commissariaat in de toekomst mede zou afhangen van de degelijkheid van het financieel beheer. En daar gaat het eigenlijk over. Op 16 april 2013 heb ik u een opvolgingsvraag gesteld. U gaf toen mee dat u overleg had gehad met de Federale Regering en dat u het dossier verder zou opvolgen.

Ondertussen heeft het Rekenhof het 170e blunderboek klaar. Heel veel van de geuite punten van kritiek inzake het beheer van het Belgisch paviljoen in Shanghai blijken ook van toepassing te zijn op het beheer van het Belgisch paviljoen op de wereldtentoonstelling van Yeosu in Zuid-Korea. In tegenstelling tot wat was aangekondigd, is er nog altijd geen sprake van de aanleg van een centraal klasement met daarin alle verbintenissen en overeenkomsten die worden afgesloten naar aanleiding van een wereldtentoonstelling.

Bepaalde overeenkomsten konden niet schriftelijk worden aangetoond aangezien ze berusten op mondelinge afspraken. Voor de verschillende samenwerkingsakkoorden die werden afgesloten, kon niet worden opgemaakt in welke mate voor de toewijzing ervan een beroep werd gedaan op de mededinging. Hoewel de FOD Economie en de minister van Economie aankondigden een gepast juridisch kader voor het commissariaat te zullen uitwerken, konden er tot op heden nog geen concrete maatregelen worden voorgelegd die tot zo'n reglementering bijdragen. Het Rekenhof kon ook geen informatie bemachtigen over de principe-afspraken die met de fiscus werden gemaakt over de forfaitaire onkostenvergoedingen.

Minister-president, ik weet niet wie hier in februari 2015 vragen zal stellen. Misschien zal ik dat zijn, misschien iemand anders, dat zullen we nog moeten zien. Ondertussen is commissaris-generaal Leo Delcroix opnieuw benoemd voor de expo in Milaan volgend jaar. Misschien krijgen we dan een 171e editie met misschien opnieuw dezelfde vaststellingen.

Minister-president, is er misschien toch nog hoop op beterschap? Welke stappen zijn genomen sinds alle beloftes om de werking in regel te stellen? En dan nog een retorische vraag: vindt u dat het commissariaat en de commissaris-generaal in het bijzonder de aanbevelingen van het Rekenhof naar waarde hebben geschat, met voldoende ernst hebben opgevolgd en de nodige acties hebben ondernomen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Van Overmeire, u hebt niet gezegd wie de vragen in 2015 zal beantwoorden.

De heer Karim Van Overmeire: Minister-president, ik heb begrepen dat u er nog altijd zin in hebt.

Minister-president Kris Peeters: Misschien ben ik niet de enige. Wait and see.

De algemene coördinatie van de Belgische deelname aan de Wereldtentoonstelling in Milaan in 2015 wordt, ingevolge het KB van 17 juli 2013 tot oprichting van het commissariaat-generaal van de Belgische regering bij de Wereldtentoonstelling van Milaan in 2015, verzorgd door het commissariaat-generaal. Het Overlegcomité heeft op 6 maart 2013 beslist om de Belgische deelname aan de Expo Milaan 2015 te bevestigen, een ontwerp van budget goed te keuren, het commissariaat-generaal te belasten met een overleg met de gewesten en de gemeenschappen, en op basis van het ontwerp van budget een samenwerking voor de Expo 2015 in Milaan met de federale overheid tot stand te brengen.

In uitvoering van de beslissing op het Overlegcomité van 6 maart 2013 heeft men, op uitnodiging van het kabinet van minister van Economie Johan Vande Lanotte, het Overlegcomité opnieuw samengebracht op donderdag 30 januari 2014. Het werd voorgezeten door de vertegenwoordiger van het kabinet van minister Vande Lanotte, met de heer Delcroix en de vertegenwoordigers van de kabinetten van de ministers-presidenten Peeters, Demotte, Vervoort en Lambertz. Op de agenda van deze vergadering stonden het budget van de Expo Milaan 2015 en het te ontwikkelen samenwerkingsprotocol voor deze Wereldtentoonstelling tussen de federale overheid en de gewesten en de gemeenschappen.

De Vlaamse overheid draagt via de kredieten van Flanders Investment & Trade (F.I.T.) bij tot de deelname van België aan de Wereldtentoonstelling in Milaan. Een eerste vastlegging ten laste van het budget 2013 van F.I.T. van 700.000 euro is gebeurd in de lijn van de beslissing van het Overlegcomité van 6 maart 2013. Volgens het ontwerpbudget zal de totale Vlaamse bijdrage maximaal 2,1 miljoen euro bedragen. De gehanteerde verdeelsleutel is dezelfde als deze die werd gebruikt voor de Wereldtentoonstelling van Shanghai in 2010. De bijkomende bijdragen voor de begrotingen 2014 en 2015 worden enkel door de Vlaamse overheid aan het commissariaat-generaal beschikbaar gesteld indien vooraf een samenwerkingsprotocol wordt gesloten tussen het commissariaat-generaal, de federale overheid en de gewesten en de gemeenschappen met betrekking tot hun respectieve bijdragen en financiële inbreng aan de deelname van België aan de Wereldtentoonstelling van Milaan in 2015.

Voorzitter, het is heel belangrijk dat er zo spoedig mogelijk een samenwerkingsprotocol wordt afgesloten. Het algemene thema van de Wereldtentoonstelling Milaan 2015 luidt ‘Feeding the Planet. Energy for Life’. U weet dat Vlaanderen, in samenwerking met de andere overheden van dit land, rond dit thema zijn expertise en troeven absoluut wil uitspelen. Onze voedingsindustrie is een industriële grootmacht. Vooral in Vlaanderen is er een heel dynamische industrie, die ontzettend belangrijk is. Met respectievelijk 36,7 miljard euro en 17,2 miljard euro is Vlaanderen goed voor 80 procent van zowel de omzet als de export van dranken en voeding in ons land. Dat is toch wel indrukwekkend. De Vlaamse Regering beseft dan ook ten volle het belang van deze industrie. Het is een van de absolute sterkhouders van onze open economie. Het is een stuwkracht voor welvaart. De voedingsindustrie geeft aan meer dan 62.000 mensen werk en investeert elk jaar bijna 1 miljard euro.

Mijnheer Van Overmeire, de conclusies en aanbevelingen van het rapport van het Rekenhof zijn opnieuw duidelijk. Mijn visie over de houding die ten aanzien van die aanbevelingen moet worden aangenomen, is dat ook, hoop ik. Ik heb vorig jaar ook al duidelijk gesteld dat: “als het Rekenhof een rapport opstelt met een aantal kritische bedenkingen, alle instanties, zeker die instanties die rechtstreeks op de korrel werden genomen, dat met de nodige ernst moeten opvolgen”. Ik blijf daarbij. Tijdens de commissievergadering waarnaar u verwees, heb ik aangegeven dat de FOD Economie een aantal aanbevelingen ter harte moet nemen en ook zich daarmee akkoord verklaren. In het recente rapport van het Rekenhof staat: “Naar aanleiding van het onderzoek in verband met de Wereldtentoonstelling in Shanghai 2010 had zowel de FOD Economie als de minister van Economie in het najaar van 2012 aangekondigd zich te buigen over de aanbevelingen van het Rekenhof om de werking van het commissariaat te verbeteren en er een aangepast juridisch kader voor uit te werken.” Onze invloed en impact ten aanzien van de FOD Economie en de minister van Economie waren al van dien aard dat ze ervan overtuigd waren dat ze tot actie moesten overgaan.

Ik hoop dus dat de bevoegde administratie hier effectief de nodige lessen uit trekt. Onze diensten hebben contact opgenomen met het commissariaat-generaal en met de heer Delcroix. Ik begrijp daaruit dat er werk wordt gemaakt van het, op basis van de aanbevelingen van het Rekenhof, aanbrengen van correcties aan de werking van het commissariaat. Wat de stappen betreft die zijn ondernomen, is mij het volgende meegedeeld. Het commissariaat, in samenwerking met de FOD Economie en het kabinet van de voogdijminister, heeft een initiatief genomen om een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid op te richten om een

aangepast juridisch kader te verzekeren. Dat zal in de komende weken worden uitgewerkt. Het commissariaat tracht zijn werkzaamheden steeds performanter uit te voeren. Zo wordt een centraal klasseringsbeheer ingevoerd. Het commissariaat is ten slotte in overleg met het kabinet van de minister van Begroting om de financiële verrichtingen zo transparant mogelijk te maken.

Wij zullen dit vanzelfsprekend blijven opvolgen. Voor de Wereldtentoonstelling in Milaan 2015 is het heel belangrijk dat er nu zo spoedig mogelijk een samenwerkingsprotocol wordt afgesloten, met de bedoeling dat we onze expertise en troeven in Milaan maximaal kunnen promoten en uitspelen.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Minister-president, ik dank u vanzelfsprekend voor uw zeer uitgebreide antwoord, dat vooral focust op het belang voor Vlaanderen van deelname aan die expo. Ik deel die mening vanzelfsprekend, maar ik weet niet of we op dit moment al verder staan dan een aantal goede bedoelingen. Na Shanghai en Yeosu gaan we nu naar Milaan met uiteindelijk grosso modo dezelfde structuur. Er zitten zaken in de pijplijn, maar die zijn nog niet geconcretiseerd. Goed, afwachten, we volgen het verder op.

U hebt ook gezegd dat we onze deelname misschien moeten laten afhangen van de resultaten die op dat vlak worden geboekt en van de vooruitgang die effectief wordt gemaakt. Een verdere samenwerking met het commissariaat kan in de toekomst mee afhangen van de degelijkheid van het financiële beheer. Neemt u dat op in het samenwerkingsprotocol? Is dat voor u een *conditio sine qua non*? Of houdt u het bij het uitdrukken van uw bezorgdheid en het wijzen op het blunderboek van het Rekenhof, maar koppelt u die twee niet aan elkaar? Dan zegt u nu toch iets anders dan de vorige keer. Kunt u daar wat duidelijkheid over scheppen?

Wat de deelname aan Milaan betreft, had ik begrepen dat er sprake was van een aparte deelname van Vlaanderen aan een paviljoen van de meest innovatieve regio's. Gaat dat nog door? Neemt Vlaanderen daar apart aan deel? Zal Vlaanderen dan twee keer aanwezig zijn, namelijk in dat paviljoen en dan nog eens in het Belgische paviljoen? Of is het misschien een optie dat we alleen in dat paviljoen van innovatieve regio's aanwezig zouden zijn en hoeft die deelname aan het Belgische paviljoen niet, zeker niet wanneer zou blijken dat men niet voldoende snel de noodzakelijke hervormingen doorvoert?

Minister-president Kris Peeters: Ik heb een hele tijd geleden een bezoek gebracht aan Milaan, waar mij toen is gezegd dat de regio's de gelegenheid zouden krijgen om daar alleen aanwezig te zijn en er werd toen ook gedacht aan een paviljoen voor de meest innovatieve regio's. Tot mijn spijt heeft Milaan dat zelf laten schieten. Dat gaat dus niet door.

Wat een samenwerkingsakkoord betreft, zullen wij de volgende financiële schijven pas uitbetalen als zo'n samenwerkingsovereenkomst of -protocol wordt afgesloten, waarbij Vlaanderen vertegenwoordigd zal zijn in het begeleidingscomité en in de technische werkgroep ter voorbereiding van de expo in Milaan in 2015. Dat samenwerkingsakkoord moet dus heel duidelijk een grotere inbreng vanuit Vlaanderen inhouden, zo niet, zullen wij die andere schijven niet vrijgeven. Dat is duidelijke taal, denk ik.

De heer Karim Van Overmeire: De vraag is vooral of u de aanbevelingen van het Rekenhof wilt meenemen in het samenwerkingsakkoord. Gaat u zeggen: als u op dat vlak geen orde op zaken stelt, doen wij niet mee?

Minister-president Kris Peeters: Ik heb al gezegd dat we in een samenwerkingsprotocol een zwaardere inbreng vanuit Vlaanderen wensen, maar ik houd mijn antwoord dat ik toen heb gegeven ook overeind, namelijk dat er serieus moet zijn ingegaan op de aanbevelingen van het Rekenhof. Ik heb de indruk dat men daar hard aan werkt. Bij de totale evaluatie of het samenwerkingsakkoord beantwoordt aan onze verzuchtingen, zal ik dat zeker ook meenemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de relatie van Vlaanderen met Zuid-Afrika en de rol van Zuid-Afrika in de Nederlandse Taalunie - 795 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister-president, op de top van het Nederlands in Brugge in 2010 ondertekende de minister die op dat moment voorzitter was van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie samen met een Zuid-Afrikaanse minister een intentieverklaring, waarin werd gesteld dat men een oplijsting zou maken van zaken waarvoor samenwerking tussen de Taalunie en Zuid-Afrika wenselijk, nodig en belangrijk was. Nu bereiken ons berichten dat de Zuid-Afrikaanse regering zelfs onder die bepaald matige intentieverklaring uit wil.

Ik betreur dat omdat het Afrikaans een zeer verwante taal is in de Nederlanden. Dat is niet enkel ontstaan toen Jan van Riebeeck in opdracht van de Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC) op de Kaap kwam om daar mogelijk te maken dat de schepen van de VOC er verse groenten en vlees konden inslaan. U weet dat het in die tijd problematisch was op lange vaarten om de bemanning gezond te houden en te vrijwaren van scheurbuik. Dat was een essentiële stop voor de VOC.

Maar het is gegroeid tot veel meer. De verwantschap tussen de Nederlanden en Zuid-Afrika is nooit weg geweest, ook recenter niet. Heel wat Nederlandstalige liedjesboeken, om de studentencodex niet te noemen, bevatten verschillende Afrikaanse liedjes. Heel wat mensen kennen die en zingen die soms mee. De heer Van Overmeire kent die ook, mocht hij nog toon kunnen houden, het zou fantastisch zijn. (*Opmerkingen van de heer Karim Van Overmeire*)

Dat is een voorbeeld van die culturele verwantschap. Ook verschillende Vlaamse artiesten gaan nog altijd concerten geven in Zuid-Afrika. Dana Winner bijvoorbeeld gaat daar bij de mensen Afrikaanse liedjes zingen. We mogen ook niet vergeten dat Antwerpen het voorrecht heeft gehad om verschillende Boerengeneraties te ontvangen in de tijd van de Boerenoorlogen in Zuid-Afrika. In Antwerpen zijn verschillende straten genoemd naar die Boerengeneraals, zoals de Bothastraat en het Krugerplein.

Die verwantschap is er dus zeer zeker en bestaat nog steeds. Daarom is het een beetje spijtig dat Zuid-Afrika en de Zuid-Afrikaanse regering zelfs van de intentieverklaring afdwalen. Het is spijtig maar niet verrassend, omdat we in Zuid-Afrika zelf vaststellen dat de houding van de Zuid-Afrikaanse regering tegenover het Afrikaans niet positief te noemen is. Het Afrikaans is er nog altijd een officiële taal, maar de Zuid-Afrikaanse regering zorgt er vooral voor dat nog maar weinig scholen het Afrikaans onderwijzen en wil bijvoorbeeld de stad Pretoria een andere naam geven enzovoort. De Zuid-Afrikaanse regering neemt dus een negatieve houding aan.

Toch is Zuid-Afrika een partnerland van dit zuidelijk deel van de Nederlanden, wat nu volgens de collega's een gefedereerde entiteit Vlaanderen is. Wij steken toch wel wat centen in ontwikkelingssamenwerking met Zuid-Afrika. Minister-president, daarom leek het me wenselijk en nuttig dat de Vlaamse Regering eens haar ongenoegen zou laten blijken aan de Zuid-Afrikaanse regering over de behandeling van het Afrikaans, maar ook over de intentie van Zuid-Afrika om onder deze intentieverklaring uit te komen.

Minister-president, klopt de informatie dat de Taalunie van de intentieverklaring af wil en er niets mee wil doen? Heeft de Zuid-Afrikaanse regering de Taalunie of de Vlaamse Regering

hiervan in kennis gesteld? Wat is op dit moment het statuut van de intentieverklaring van 2010?

Ik hoop dat u deze vraag toch positief zult beantwoorden. Minister-president, bent u het met mij eens dat historisch-cultureel en taalkundig er heel wat belangrijke banden bestaan tussen de Nederlanden, zijnde Rijksnederland en Vlaanderen, en Zuid-Afrika? Vindt u dat een samenwerking binnen de Taalunie belangrijk is, ware het maar omdat wij vanuit het ‘broederland’ de Afrikaanse taal ondersteunen en het Afrikaans toch nog een toekomst proberen te geven?

Wat zijn de gevolgen voor het beleid ten aanzien van Zuid-Afrika? Er gaat heel wat ontwikkelingssteun naar Zuid-Afrika als partnerland, maar blijkbaar is een tegendienst vanuit Zuid-Afrika naar Vlaanderen niet mogelijk wat het Afrikaans betreft. Zult u in de relaties die u hebt met Zuid-Afrika als partnerland dit probleem opwerpen en beklemtonen dat het Afrikaans in Zuid-Afrika belangrijk is en dat wij daar belang aan hechten?

Minister-president, ziet u anders nog mogelijkheden om aparte relaties op te starten met de provincies Noord-Kaap en West-Kaap, waar het grootste gedeelte van de bevolking nog Afrikaans spreekt? Als u dat van plan bent, had ik graag geweten hoe.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister-president, collega's, ik was ook in Brugge op het moment dat de viceminister van Zuid-Afrika voor Cultuur de intentieverklaring heeft getekend. Ik heb daarover in de Taalunie ook een paar keren vragen gesteld, omdat het een van de thema's is die in de Interparlementaire Commissie (IPC) aan bod moeten komen.

Ik was wat verwonderd over de vraag omdat ik niet zou weten waarom Zuid-Afrika op de intentieverklaring zou willen terugkomen. Wel is het zo dat er niet enorm veel mee gebeurt. Er zijn wel kansen om dat te activeren. Het ging onder meer over een taallexicon, de omgang met veeltaligheid enzovoort. Ik ben zeker geïnteresseerd in de evoluties in dat land. Er zijn elf officiële talen. Volgens de laatste volkstelling was het Afrikaans een van de talen die erop vooruit was gegaan wat het aantal moedertaalsprekers betreft. Ik ben daar dus niet zo pessimistisch over.

Er zijn Zuid-Afrikanen die vragen of de Taalunie niet meer kan doen op het vlak van taalsamenwerking, taaluitwisseling enzovoort. De Taalunie is een verdrag en uiteraard zijn daar enkel staten bij betrokken. Organisaties, universiteiten, middenveldorganisaties, deelstaten zijn allemaal afhankelijk van die staat omdat nu eenmaal Suriname of Vlaanderen of Nederland en dan Zuid-Afrika via de intentieverklaring de partners zijn.

Ik denk dat er wel kansen zijn om op basis van die talen die dicht bij elkaar liggen, de samenwerking en de contacten te versterken. Ik zou dat wel niet meteen koppelen aan eisen op het vlak van ontwikkelingssamenwerking, want dat heeft een eigen finaliteit. Het is goed dat Zuid-Afrika, Malawi en Mozambique onze focuslanden zijn. We mogen de zaken niet door elkaar halen, maar ik deel de bekommernis dat in onze contacten – die heel veel vormen aannemen – het Afrikaans, wanneer dat kan, een plek moet krijgen.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Voorzitter, minister-president, collega's, ik wil me graag aansluiten bij wat de heer Kennes heeft gezegd. Ik heb u toch goed begrepen toen u zei dat de Taalunie wordt afgesloten tussen staten, namelijk Suriname, Nederland, Zuid-Afrika en Vlaanderen? Ik heb dat goed opgeschreven.

Voor de volledigheid van het verslag – en ik heb het ook moeten opzoeken –: het is niet alleen zo dat het Afrikaans afstamt van het Nederlands, maar ook dat het Nederlands lang een officiële taal was. Tot 1983 waren zowel het Afrikaans als het Nederlands officiële talen. Pas in 1983 heeft men in Zuid-Afrika het Nederlands als officiële taal afgeschaft. Een en ander heeft te maken met het feit dat die Nederlandstaligen, Jan Van Riebeeck en zijn opvolgers, in

feite geïsoleerd van de rest leefden. Er ontstond een steeds grotere discrepantie tussen de gesproken taal en de officiële taal, de taal van de Bijbel en dergelijke. Dit is even wat wijsneuzerij voor het verslag.

Ik wil er de aandacht op vestigen dat er misschien nog een andere mogelijkheid bestaat om iets te doen. Ik denk dan aan de formule van de stedenband. Mijn eigen stad Aalst heeft een stedenband met Worcester in de West-Kaap. Vlak daarnaast ligt Stellenbosch, dat een stedenband met Dilbeek heeft. Vlak daarnaast ligt Witzenberg, dat een stedenband met Essen heeft. Het gaat om een cluster van vrij uitgebreide gemeenten, die bijna de oppervlakte van een Vlaamse provincie beslaan. Het grootste deel van de bevolking bestaat uit kleurlingen. De belangrijkste gesproken taal is het Afrikaans. Er zijn op het vlak van communicatie en interactie heel wat mogelijkheden.

Wanneer wij met mensen uit Worcester vergaderen, spreekt iedereen zijn eigen moedertaal. Dat verloopt probleemloos. Voor die mensen is het prettig zo ver van huis gewoon de eigen moedertaal te kunnen spreken zonder dat hier allerlei politieke connotaties aan worden verbonden met betrekking tot een regime dat ondertussen toch al geruime tijd niet meer bestaat.

Het grootste deel van de Afrikaanstaligen zijn kleurlingen. We moeten die taal tegenwoordig van de geschiedenis loskoppelen. Ik deel de bekommernis van sommigen dat die loskoppeling misschien nog niet volledig is gemaakt. De verdwijning van zo'n mooie taal zou jammer zijn. Misschien kunnen we vanuit Vlaanderen een kleine bijdrage leveren om die taal verder te laten groeien en bloeien.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik ben uiteraard met blij met zoveel belangstelling voor de relatie tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika en voor de samenwerking tussen Zuid-Afrika en de NTU.

Ik wil eerst even op de relatie tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika ingaan. Ik weet dat hier grote experts rond de tafel zitten. Wat de vraag betreft over het gebrek aan belangstelling van Zuid-Afrika om met de NTU samen te werken, kan ik iedereen geruststellen. We hebben natuurlijk onmiddellijk contact opgenomen met de bevoegde instanties en met onze mensen ter plekke. Er is momenteel geen enkele indicatie dat Zuid-Afrika deze samenwerking zou willen stopzetten.

Naar aanleiding van het artikel dat de Nederlandse Partij Voor de Vrijheid (PVV) heeft gepubliceerd, heeft de Afrikaanse Taalraad (ATR) contact met de Zuid-Afrikaanse regering opgenomen. Ook de Vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering (VVR) in Pretoria heeft op zijn beurt contacten gelegd. Noch de VVR, noch de ATR hebben met betrekking tot de vermeende desinteresse van Zuid-Afrika een aanwijzing ontvangen.

De NTU zelf gelooft in de samenwerking met Zuid-Afrika en heeft er vertrouwen in dat die samenwerking tot resultaten zal leiden. Wat de neerlandistiek en de taal- en spraaktechnologie betreft, verloopt de samenwerking goed. Een literair-educatief project, namelijk de vertaling van een jeugdboek in de elf ambtelijke talen, waaronder het Afrikaans, heeft vertraging opgelopen. Indien de samenwerking aan bijsturing toe is, zal dit uiteraard in overleg met de Zuid-Afrikaanse overheid gebeuren. De Zuid-Afrikaanse overheid heeft de Vlaamse overheid in dit verband trouwens nog niet gecontacteerd. Niets wijst erop dat dit in de toekomst zal gebeuren. In 2010 is in Brugge een intentieverklaring ondertekend waarmee Zuid-Afrika zich bij de NTU aansluit. Dit punt staat niet ter discussie. Dat is de informatie die ik heb ontvangen en met de commissie wil delen. Indien anderen over andere informatie zouden beschikken, zou ik dit graag verder bekijken.

Ik ben het ermee eens dat er historische, culturele en taalkundige banden tussen Nederland, Vlaanderen en Zuid-Afrika bestaan. Een van de vele manieren om die banden te verzilveren,

is de samenwerking binnen de NTU. Dit kan, zoals de heer Van Overmeire heeft bepleit, ook op het niveau van lokale besturen gebeuren. Aangezien de Vlaamse Regering op dit ogenblik nog geen enkel signaal heeft ontvangen dat Zuid-Afrika de samenwerking met de NTU wil opzeggen, is er geen reden om de Zuid-Afrikaanse regering hierop aan te spreken.

Ik zie geen reden om de bilaterale samenwerking op het vlak van ontwikkelingssamenwerking met Zuid-Afrika naar aanleiding van dit incident in vraag te stellen. De volgende Vlaamse Regering zou dit eventueel kunnen doen. We hebben het hier al eerder gehad over de vraag of we Zuid-Afrika nog als een ontwikkelingsland moeten beschouwen. Dat is een debat dat na 25 mei 2014 moet worden gevoerd. In elk geval hebben we een aantal akkoorden afgesloten, die de volgende Vlaamse Regering zal moeten honoreren.

De Afrikaanssprekende bevolking is over alle provincies van Zuid-Afrika verspreid. Hoewel de meerderheid zich in de provincies West-Kaap en Noord-Kaap bevindt, lijkt het me niet aangewezen enkel op die provincies te focussen. Het blijft interessant de banden tussen het Nederlands en het Afrikaans in de verf te zetten door projecten met betrekking tot taal te steunen. Zo heeft de Vlaamse Regering in 2011 met een subsidie van 39.000 euro bijgedragen tot de realisatie van het Prisma Groot Woordenboek Afrikaans en Nederlands (ANNA).

Voor Zuid-Afrika blijft het belangrijk niet enkel aandacht te besteden aan het Afrikaans, maar ook aan de andere officiële talen. Het zijn er tenslotte elf. Het project van de NTU met betrekking tot taaltechnologie, waarbij de verwantschap tussen het Afrikaans en het Nederlands een troef vormt, kan ook voor projecten met betrekking tot meertaligheid worden gebruikt.

Volgens mij is nu toch al enige ongerustheid de wereld uit geholpen. We blijven natuurlijk alert. Ik hoop dat we die band, met de steun van vele leden van deze commissie, verder kunnen doortrekken.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik ben alleszins blij te vernemen dat er geen officiële signalen zijn ontvangen dat het de bedoeling zou zijn de intentieverklaring op te zeggen. Maar in uw antwoorden hoorde ik vaak over samenwerking hier en samenwerking daar. Minister-president, we moeten toch durven vaststellen dat die samenwerking met de Taalunie sinds 2010 – ik denk dat collega Kennes me daarin gelijk zal geven – op taalgebied in verband met het Afrikaans, bijzonder mager is. Wij hebben niet zo lang geleden met de Taalunie zelf, op ons eigen initiatief – collega Kennes was daarbij – een uitgebreide hoorzitting georganiseerd over het Afrikaans. Daar hebben we ook moeten vaststellen dat de interesse van de Zuid-Afrikaanse regering daarvoor bijzonder miniem was. We hebben daar trouwens ook verschillende verhalen gehoord, collega, dat het Afrikaans toch niet in een dergelijke luxepositie zit als we ons zelf soms willen wijsmaken. Die desinteresse is er wel degelijk. Ze neemt gelukkig niet zo'n grote proporties aan dat Zuid-Afrika de banden met de Taalunie zou willen verbreken, maar ik denk dat het belangrijk is, minister-president – dat was ook het slot van uw antwoord – om zeer alert te blijven dat een zo rijke taal als het Afrikaans niet verloren gaat of geen statuut van dode taal krijgt.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Mijn ervaring met die hoorzitting was niet dat de Zuid-Afrikaanse regering gedesinteresseerd was, want de Zuid-Afrikaanse ambassadeur in Den Haag heeft heel de hoorzitting bijgewoond. Ter voorbereiding van die hoorzitting heb ik ook een contact kunnen hebben met de mensen van de Zuid-Afrikaanse ambassade, zelfs op hun initiatief, omdat ze daar wel in geïnteresseerd waren. Ik denk dus dat de interesse er wel is.

Wat ik soms hoor, is dat men in Zuid-Afrika elf ambtelijke talen heeft en dat er maar met één van die talen een internationale overeenkomst is. Sommige talen worden helemaal niet in

andere landen gebruikt en daarover is er geen internationale overeenkomst. Dat is een officiële uitleg. Ze vinden het moeilijk om voor één taal bijzondere afspraken te maken met andere landen terwijl er nog een hele reeks andere talen zijn waarmee ze dat niet doen. Dat zou een knelpunt zijn en een reden waarom er niet meer uit de intentieverklaring wordt gehaald. Die verklaring heb ik genoteerd.

In elk geval heb ik vanuit de ambassades, zowel in Brussel als in Den Haag, een actieve interesse gemerkt die werd betoond voor de hoorzitting.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik wil hier heel kort op repliceren. Collega Kennes, stel u voor dat zelfs de ambassadeur van Den Haag afwezig zou blijven op een dergelijke hoorzitting, waarover toch breed is gecommuniceerd door de Taalunie en waar zeer veel aandacht naartoe is gegaan, zowel in de Vlaamse als in de Nederlandse media. Het zou er nog maar aan ontbreken dat de ambassadeur die in Den Haag zit, terwijl wij daar vergaderen, niet eens de moeite doet om te komen.

Na informele gesprekken – ik ga dat niet in detail uitsmeren, dat is niet de bedoeling, daarom zijn het ook informele gesprekken – die ik heb gevoerd met de Zuid-Afrikaanse ambassadeur in Nederland, was ik toch niet zo opgetogen over die verzekerde toekomst van het Afrikaans, hoor. Als die man een vertegenwoordiger van de regering is, heb ik mijn vragen over hoe men in de Zuid-Afrikaanse regering over het Afrikaans denkt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de kennis van het Nederlands bij de federale diplomatie
- 868 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Voorzitter, minister-president, geachte leden, we blijven het hebben over taal, maar dan in een iets andere context. Al geruime tijd werkt de Federale Regering aan een nieuw statuut voor de federale diplomaten. Federaal minister van Buitenlandse Zaken Reynders wil blijkbaar snoeien in de taalvereisten voor kandidaat-diplomaten. De kennis van de tweede landstaal is geen onderdeel meer van het diplomatiek examen.

Nu geldt dat toelatingsexamen voor de diplomatieke carrière als een van de zwaarste selectieproeven uit de ambtenarij. Maar bijzonder weinig kandidaten slagen in het loodzware examen. Die taalvereisten hebben er in het verleden toe geleid dat vooral Nederlandstaligen slaagden voor dat examen, waardoor er eigenlijk een ‘tekort’ ontstond aan diplomaten met een Franstalige achtergrond. In 2009 voegde Selor nog een apart examen voor Franstaligen toe, om het taalevenwicht in het korps te bewaren. We hebben nu de indruk dat, om deze hindernis te ontlopen, minister Reynders nu de kennis van de tweede landstaal uit het diplomatiek examen wil schrappen. Het nieuwe koninklijk besluit rept immers met geen woord over de kennis van de tweede landstaal als onderdeel van de selectiecriteria. Gelet op de belangrijke rol van diplomaten en de verantwoordelijkheid die ze dragen, mag de lat hoog liggen, menen wij. Dergelijke strenge selectiecriteria voor diplomaten zijn dan ook te verantwoorden, en tweetaligheid is daarbij het absolute minimum.

Federaal minister Reynders is daarover op 23 januari ondervraagd door mijn federale collega, de heer Peter Luykx. Het antwoord van de minister was bijzonder vaag, met veel algemeenheden. Hij onderstreepte het belang van tweetaligheid. Ook ministers moesten

volgens hem tweetalig zijn, maar hij had niet de bevoegdheid om dat aan ministers op te leggen enzovoort – dat soort verhaal. Er kwam echter eigenlijk geen duidelijkheid over hoe het nu eigenlijk zit met de taalvereisten of het element van de taal bij de examens voor diplomaten.

Minister-president, daarom stel ik deze vragen, zeker nu men ons vertelt en garandeert – ik blijf het herhalen – dat met die zesde staatshervorming het evenwicht verschuift naar de deelentiteiten, dat de federale diplomatie ten dienste zal staan van die deelentiteiten. U zult het dan toch met mij eens zijn dat het essentieel is dat elk van die federale diplomaten een behoorlijke kennis van het Nederlands heeft, en van het Frans natuurlijk ook. Hoe staat u tegenover die plannen om de tweede landstaal te schrappen voor federale diplomaten? Is er daarover vooraf overleg geweest tussen u en minister Reynders, of misschien achteraf? Dat is alweer een retorische vraag. Wat zult u verder in dezen ondernemen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Van Overmeire, misschien geeft minister Reynders meer duidelijkheid bij de Voka's in Vlaanderen, waar hij de ene week na de andere te gast is. Misschien had u die vraag daar ook moeten stellen. Ik zal ze hier in alle duidelijkheid beantwoorden. Zo ziet u dat het van belang is aan wie u de vraag stelt.

Door de hervorming van het federale ambtenarenstatuut zijn een aantal wijzigingen vereist in het diplomatiek statuut, het consulaire statuut en het statuut van de ontwikkelingsattachés. Minister Reynders maakt van deze noodzakelijke wijzigingen ook gebruik om eigen initiatieven tot bijsturing van alle buitenlandse loopbanen voor te stellen en heeft daartoe een ontwerp van koninklijk besluit met betrekking tot een nieuw eenheidsstatuut voor de federale buitenlandse loopbanen voorgelegd aan de Federale Regering. De bespreking van dit ontwerp-KB is binnen de schoot van de Federale Regering aan de gang. Er is dus nog hoop.

Het spreekt voor zich dat elke entiteit het statuut en de toetredingsvoorwaarden van zijn eigen diplomatiek consulaire en ontwikkelingssamenwerkingspersoneel bepaalt. Er is dan ook geen overleg geweest tussen de federale overheid en de deelstaten over het statuut van en de toetredingsvoorwaarden tot de federale diplomatieke loopbaan. Minister Reynders voorziet ook niet in zo'n overleg voor de toekomst.

Dat neemt niet weg dat ik vind dat Belgische diplomaten zowel het Nederlands als het Frans moeten beheersen en dat een degelijke kennis van de tweede landstaal een noodzaak is voor deze functie. Federale diplomaten staan immers, zoals u zegt, ten dienste van het federale België met twee taalgroepen en ten dienste van de gewesten en gemeenschappen, Vlaanderen dus. Een gedegen kennis van de tweede landstaal is ook een vereiste voor een dienstverlening aan alle landgenoten.

Nu, ik heb mij naar aanleiding van deze vraag nog eens laten informeren op het kabinet-Reynders over de kennis van de tweede landstaal voor de federale diplomaten in het voorliggende ontwerp van KB. Ik heb uit het antwoord begrepen dat de federale diplomaten nog steeds een gedegen kennis van de tweede landstaal dienen te hebben volgens het komend KB. Ik vind dat trouwens, net als u, noodzakelijk. Over hoe dit concreet zal worden georganiseerd, dient nog federaal beslist te worden.

Ik geef u mee dat men mij andere informatie laat toekomen. Volgens het ontwerp van KB zou een proef aangaande kennis van de tweede landstaal niet meer behouden worden in het diplomatieke examen zelf, maar is een Selor-attest aangaande een degelijke kennis van de tweede landstaal echter wel een toelatingsvoorwaarde om aan het diplomatiek examen te mogen deelnemen.

Hier werd misschien wat mist gespuid: wanneer Reynders zou menen dat de tweede landstaal niet meer in het diplomatieke examen moet worden opgenomen – waar ik het niet mee eens ben – gaat hij er in een van zijn argumenten, die hij waarschijnlijk uitvoerig zal toelichten als

hij daarover wordt ondervraagd bij een of andere Voka-ontmoeting, van uit dat, vooraleer men wordt toegelaten tot het diplomatiek examen, men een Selor-attest moet hebben waarbij de kennis van de tweede landstaal vereist wordt. De vraag daarbij is natuurlijk of dat van eenzelfde niveau is en eenzelfde envergure heeft enzovoort. Maar het is nog niet beslist, over dat KB wordt nog gesproken.

Ik hoop, mijnheer Van Overmeire, dat de mist in uw hoofd nu, wat dit betreft, is opgetrokken en dat ik u volledige informatie ter zake heb verstrekt.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Minister-president, ik kan u geruststellen, met de mist in mijn hoofd valt het eigenlijk redelijk goed mee, maar met de duidelijkheid van uw antwoord wat minder. *(Opmerkingen van minister-president Kris Peeters)*

Ik vraag me af wat er aan de hand is. Toen mijn goede collega Peter Luykx minister Reynders ondervroeg in de Kamer, werd er heel veel mist gespuid en ik moest eigenlijk op uw interpretatie hier wachten. U zegt dat het niet in het diplomatieke examen zal zitten, maar dat misschien via een Selor-attest wordt gewerkt. Als dat zo is, waarom zegt minister Reynders dat dan niet in de Kamer? *(Opmerkingen van minister-president Kris Peeters)*

Dat kunt u natuurlijk niet weten, het is een vraag die ik me hier stel. U vraagt me of het nu voor mij duidelijk is en daarom zei ik: “Neen, voor mij is het niet duidelijk.” U zegt hier eigenlijk meer dan wat minister Reynders in de Kamer heeft gezegd. Bent u dan beter geïnformeerd? Of gaat u alle Voka-vergaderingen af en sprokkelt u daar uw informatie?

We kunnen hierover wel grappen en grollen, maar het is eigenlijk jammer dat we in dit stadium nog dergelijke vragen moeten stellen en dat er geen helderheid, geen duidelijkheid is, dat het antwoord niet evident is.

Ik ben het met u eens dat als het uit het examen gehaald wordt en het een gewoon Selor-attest wordt, er sprake is van kwaliteitsverlies, het zal niet langer hetzelfde niveau zijn als in het verleden. Het is een doelbewuste strategie: omdat de Franstaligen er blijkbaar niet meer in slagen om dat hoog niveau van Nederlands te bereiken, wordt de lat wat lager gelegd. Dit staat haaks op de hele evolutie in dit land en de rol die de federale diplomaten in de toekomst, meer dan in het verleden, zullen moeten spelen. Dat is heel erg te betreuren.

U zegt dat er nog hoop is, dat is mooi. Ik reken dus op u en op uw partijgenoten die vertegenwoordigd zijn in de Federale Regering, om aan die hoop ook gestalte te geven door ervoor te zorgen dat de taalvereiste overeind blijft. We zullen de komende weken en maanden nog de gelegenheid hebben om hier verder van gedachten over te wisselen.

De voorzitter: Minister-president Kris Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Een kleine suggestie. U kunt met dit antwoord uw federale collega in de Kamer inlichten en hij kan dan opnieuw de vraag stellen aan Reynders. Zo kunt u Reynders misschien toch een beetje dwingen om duidelijkheid te verschaffen. Dat is misschien toch een kleine bijdrage die ik lever aan uw parlementair werk en dat van uw partij...

De heer Karim Van Overmeire: De vraag is dan of minister Reynders het eens is met de interpretatie-Peeters op het antwoord dat minister Reynders bij een vorige gelegenheid heeft gegeven... Een federaal land kan heel mooi zijn, minister-president.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■